

UIT DE PRAKTIJK

Met deze rubriek willen wij praktijkervaringen uitwisselen. De LVG-praktijk is divers en in elke instelling weer net even anders, maar de thema's van de problemen die zich kunnen voordoen zijn vergelijkbaar. Mail uw reacties en opmerkingen naar a.ponsioen@lvgn.nl. De volgende reactie is naar aanleiding van de casus Timo die in het vorige nummer van Onderzoek & Praktijk (voorjaarsnummer 2007; blz. 34) werd opgevoerd.

REACTIE OP : IS SPREKEN ZILVER EN ZWIJGEN GOUD? CASUS TIMO

*Lex Wijnroks
Marjan Helder⁸*

Inleiding

De casus gaat over een jongen van 16 jaar, Timo, die in een orthopedagogisch behandelinstituut is opgenomen, voor wie verzwegen is dat zijn moeder niet zijn biologische moeder is. De vader wil hem dit niet vertellen en de behandelaars hebben zijn verzoek tot op heden ingewilligd. De reden waarom deze informatie door de vader niet aan Timo verstrekt is, is onduidelijk, maar de behandelaars vrezen dat Timo achter dit geheim zal komen nu hij zestien jaar is en zijn dossiers mag lezen. Centraal staat de vraag of Timo hierover geïnformeerd moet worden, voordat hij hier zelf achterkomt. De behandelaars vinden dat zij niet eerlijk tegenover Timo zijn en voelen zich daarover schuldig. Hoewel dit in de casus niet duidelijk geformuleerd is, nemen we aan dat de behandelaars het risico groot achten dat het voor Timo's behandeling schadelijk is als hij het geheim zelf ontdekt zonder dat iemand hem dit persoonlijk verteld heeft.

Het casusrapport

Het is storend dat het casusrapport op een aantal punten niet volledig helder is. Wat ontbreekt is informatie over de huidige rol van de zus van vader. Zij is de primaire verzorger geweest in de eerste twee levensjaren van Timo en met haar heeft Timo zijn eerste gehechtheidrelatie ontwikkeld. Verder is onduidelijk waarom er *opnieuw* een heftig gesprek plaatsvond tussen Timo's vader en Timo's halfzus. Waar ging het gesprek precies over? Was de halfzus het oneens met vader over het achterhouden van de informatie? Waarom neemt vader contact op met de vertrouwenspersoon van de instelling? Waarom is vader steeds minder vaak bij de behandelplanbesprekingen? Heeft vader zijn interesse in Timo verloren? Kost de verzorging van zijn huidige vrouw te veel tijd? Is de relatie tussen de vader en de behandelaars dusdanig verstoord geraakt dat de vader niet bij de besprekingen aanwezig wil zijn?

Advies

Deze casus is in verschillende opzichten complex, omdat we rekening moeten houden met de juridische, ethische en behandeltechnische aspecten. In juridisch opzicht speelt de vraag of de behandelaars tegen de nadrukkelijke wens van vader deze informatie met Timo mogen bespreken. Kunnen zij hem hierin passeren? Op dit aspect zal ik in deze bijdrage niet ingaan, omdat deze vraag alleen door juristen beantwoord kan worden. Wij zijn het met de behandelaars eens dat Timo moet weten wie zijn biologische moeder is en dat het

⁸ Lex Wijnroks is universitair docent bij de opleiding Pedagogiek van de Universiteit Utrecht. Marjan Helder is begeleider van mensen met een verstandelijke beperking bij Stichting de Zijnen.

onethisch is dit voor hem te verzwijgen. Tenslotte, is wat betreft de behandeltechnische kant van de zaak relevant dat Timo niet zelf achter deze informatie komt en dat iemand hem dit vertelt. Eveneens is relevant de vraag wie deze informatie aan Timo moet geven.

In deze casus moet de relatie tussen Timo en zijn vader het uitgangspunt zijn. Ondanks dat vader de afgelopen tijd in de behandeling van Timo weinig geïnteresseerd lijkt te zijn, blijft voor Timo zijn vader de belangrijkste persoon in zijn leven. We vinden dat hij de persoon is die Timo moet vertellen wie zijn echte moeder is. Uit de casus wordt niet duidelijk welke personen betrokken zijn bij pogingen vader van de noodzaak te laten doordringen. Het is duidelijk dat de behandelaars dit geprobeerd hebben, maar of het gesprek tussen vader en Timo's halfzus over dit thema ging laat zich slechts raden. Ook is onbekend wat de taak van de vertrouwenspersoon is en wat de reden is waarom deze bij de zaak betrokken is. Ons advies is de pogingen vader er van te overtuigen van het belang om Timo niet onwetend te laten, niet te staken, maar hem voor te stellen een gesprek met Timo te hebben, waarbij een behandelaar of de vertrouwenspersoon aanwezig is. Deze setting zorgt voor voldoende veiligheid voor Timo en verkleint de kans dat de relatie van Timo met de belangrijkste personen in zijn leven verstoord raakt.

Wat als Timo er toch zelf achter komt, zonder dat iemand het hem verteld heeft? Zal hij het vertrouwen in volwassenen verliezen, waardoor de kans op een succesvolle behandeling aanmerkelijk verlaagd wordt? Dit is niet ondenkbaar en terecht dat de behandelaars zich hierover zorgen maken. Zwijgen is in dit soort gevallen nooit goud.